SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:35

av Leila Ali Elmi m.fl. (MP)

med anledning av prop. 2025/26:287 Ny politisk inriktning för ett starkare filmland

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om inrättandet av en filmfond och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en medfinansieringsavgift för strömningstjänster och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om biografmoms och avgifter för filmfondens finansiering och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på hur man ska begränsa och förhindra distribution av illegal ip-tv och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa Svenska Filminstitutets flexibilitet och självständighet i stödgivningen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige har en lång tradition som framstående filmnation. Historien kan visa upp en mängd namnkunniga svenska regissörer, manusförfattare, skådespelare och banbrytande filmer. Trots det ligger Sverige på bottennivå i Norden och Europa vad gäller offentlig finansiering av film- och tv-produktion. Film är ett brett kulturmedium som en stor del av befolkningen tar del av på olika vis, och samtidigt är det en konstform som kräver mycket specialkunnande och tillräckliga medel för produktion. Under de senaste regeringarna där Miljöpartiet har ingått har flera steg tagits för att stärka svensk films förutsättningar. Övergången till en ny, statlig filmpolitik, de omfattande kris- och återstartsstöden under och efter pandemin samt det efterlängtade införandet av produktionsincitament för film är några av de åtgärder som vidtagits. Men omvärlden är stadd i snabb förändring och mer behöver göras för att svensk film ska stå stark i en tid med

delvis nya förutsättningar. Det gäller såväl finansiering och produktion som distribution. På en övergripande nivå är det även viktigt att arbetet på filmområdet präglas av och bidrar till de nationella kulturpolitiska målen. Utredningen Publiken i fokus – reformer för ett starkare filmland (SOU 2025:24) som presenterades våren 2025 var därför efterlängtad.

Tyvärr kan Miljöpartiet konstatera att flera av de förslag som Filmutredningen presenterade saknas i regeringens proposition.

Filmfonden

I Filmutredningen föreslås inrättandet av en ny filmfond med finansiering från såväl staten som filmbranschens aktörer. Utredningen framhåller uttryckligen att fonden kan byggas upp successivt om delar av finansieringen visar sig vara svåra att åstadkomma på kort sikt.

Utredningen pekar därmed på möjligheten att genomföra reformen stegvis, utan att samtliga finansieringskällor behöver vara på plats från början. Som ett inledande steg föreslås bl.a. en tydligare uppdelning av Filminstitutets anslag för att särskilja medel för stödgivning, löpande verksamhet och den föreslagna fonden.

Regeringen konstaterar i propositionen att förslaget om en filmfond har fått ett i huvudsak positivt mottagande, men hänvisar till behovet av ytterligare utredning av fondens organisation och finansiering. Frågorna har därför överlämnats till en ny utredning, En finansieringsstruktur för att stärka filmbranschen (dir. 2026:54).

Behovet av fortsatta juridiska och organisatoriska överväganden är befogat, inte minst mot bakgrund av Filminstitutets synpunkter om stiftelsens ansvar och styrning. Miljöpartiet anser emellertid inte att det är befogat att alla delar av reformen skjuts upp.

Regeringen hade redan i propositionen kunnat ange en tydlig inriktning för ett stegvist införande av filmfonden och föreslå förberedande åtgärder, exempelvis för att skapa en mer avgränsad ekonomisk struktur för de stöd och resurser som på sikt kan omfattas av fonden.

Den fortsatta utredningen av fondens slutliga organisation och finansiering bör därför inte utesluta att förberedande åtgärder vidtas parallellt. Regeringen bör återkomma med en plan för ett stegvist införande av en ny filmfond där de rättsliga förutsättningarna säkerställs och finansieringen kan breddas successivt.

Medfinansieringsavgift för strömningstjänster

En del av finansieringen för filmfonden föreslås i betänkandet bestå av att strömningstjänster betalar en avgift, en s.k. streamingskatt, för att bidra till infrastrukturen för svensk film. Trots att ett liknande system har införts i de flesta andra europeiska länder hävdar regeringen att det saknas förutsättningar för att gå vidare med utredningens förslag.

Miljöpartiet motsätter sig regeringens resonemang. Regeringen bör återkomma med ett förslag på system för medfinansiering av svensk film och tv-produktion, i linje med de förslag som ges i utredningen.

Förslag om sänkt biomoms och biografavgifter

En central del av utredningens förslag om svensk films finansiering bygger på att mervärdesskatten på biografföreställningar sänks från 25 till 6 procent samtidigt som biografägarna, genom avtal med Svenska Filminstitutet, åtar sig att betala en avgift motsvarande 10 procent av bruttobiljettintäkterna till en gemensam finansieringsstruktur.

Förslaget bygger vidare på den avtalsbaserade finansiering som tidigare tillämpats inom ramen för de svenska filmavtalen. En sådan modell skulle kunna bidra till att förena en förändrad beskattning av biografföreställningar med ett långsiktigt ekonomiskt bidrag från biografledet till svensk filmproduktion.

Regeringen konstaterar i propositionen att förslaget om biografavgifter förutsätter ett avtal mellan Filminstitutet och biografägarna och att det därför inte kan genomföras i nuläget. Samtidigt är direktiven i regeringens nya utredning, som ska analysera formerna för en breddad finansiering, uttryckligen förhindrade att göra analyser eller lämna författningsförslag på skatteområdet.

Det innebär att det saknas ett samlat utredningsuppdrag för den modell där en sänkning av biomomsen kombineras med avtalsbaserade biografavgifter. Det bör därför säkerställas att förutsättningarna för en sådan lösning kan prövas i sin helhet.

Regeringen bör genom tilläggsdirektiv till den pågående utredningen, eller genom en separat men samordnad beredning av skattefrågorna, säkerställa att såväl avtalskonstruktionen som dess rättsliga och ekonomiska förutsättningar kan analyseras. I detta arbete bör särskild hänsyn tas till mindre och ideellt drivna biografer, avtalets frivilliga karaktär samt hur de tillförda medlen kan bidra till en långsiktig och transparent finansiering av svensk film.

Förhindra illegal ip-tv

Även förslaget om att begränsa och förhindra distribution av illegal ip-tv avser regeringen att utreda mer. Propositionen beskriver hur de rättsliga och praktiska förutsättningarna för s.k. live-blockering behöver utredas vidare. Dock framgår det inte hur. Förslaget nämns inte i den nya utredning om finansieringsstruktur för att stärka filmbranschen som är tillsatt. Miljöpartiet uppmanar därför regeringen att återkomma i frågan.

Nya filmförordningen om inriktning för stödgivning

Miljöpartiet är i grunden positiva till ansatsen i den nya förordningen om statsbidrag till film. Systemet för statsbidrag ska vara grundat på transparens och förutsägbarhet. Samtidigt vill Miljöpartiet betona vikten av att Svenska Filminstitutets stödgivning fortsatt ska vara flexibel och kunna anpassas efter behov.

Flera remissinstanser, bl.a. Myndigheten för kulturanalys och Svenska Filmakademin, har betonat vikten av att Filminstitutet behåller möjligheten att utveckla och anpassa olika stödformer. Filminstitutet har också framfört invändningar mot delar av utredningens förordningsförslag som riskerar att begränsa handlingsutrymmet, bl.a. när det gäller möjligheten att stödja regional och kommunal samverkan och att självständigt bedöma vilka filmer som bör omfattas av biografstödet.

Det är angeläget att den nya förordningen ger tydliga och rättssäkra ramar samtidigt som Filminstitutet, i dialog med filmbranschen, ges tillräckligt handlingsutrymme att utveckla stödformerna utifrån nya förutsättningar och behov. Detta är också viktigt för att värna Filminstitutets självständighet och principen om armlängds avstånd.

Leila Ali Elmi (MP)

Mohamed Abdukani (MP)

Camilla Hansén (MP)

Annika Hirvonen (MP)

Jan Riise (MP)

Nils Seye Larsen (MP)

Ulrika Westerlund (MP)